

مقدمه

آگاهی از آنچه درباره موضوعی پژوهشی در مجامع علمی نوشته و بحث می‌شود و استفاده از اندوخته دانش بشری برای فهم جامع‌تر پدیده‌ها تدوین‌کنندگان این ویژه‌نامه را ترغیب کرد تا در جست‌وجوی منابع معتبر علمی و تجربه‌های سایر کشورها درباره موضوع کیفیت زندگی برآیند.

با این هدف، «انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی» را که در چند دهه اخیر با مشارکت متخصصان رشته‌های متعدد علمی از سراسر جهان فعالانه برای تولید و نشر اطلاعات اقدام کرده است شناسایی و معرفی می‌کنیم.

علاوه بر این، مطالعه پیمایش‌های ملی فراتر از پژوهش‌های موردی در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، که با هدف سنجش ابعاد گوناگون کیفیت زندگی شهروندان و کاربرد اطلاعات به‌دست‌آمده در تدوین سیاست‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی انجام می‌شود، موجب شد که در حد امکانات به معرفی دو نمونه از این پیمایش‌ها، که به‌طور مستمر و در فواصل زمانی معین با همکاری مراکز علمی دانشگاهی، بخش خصوصی و نهادهای دولتی انجام می‌شود، اقدام کنیم.

پژوهشگران شاخص‌های بین‌المللی کیفیت زندگی و شاخص‌های برابری جنسیتی و جایگاه ایران را (در مواردی که اطلاعات وجود داشته) با هدف تکمیل اطلاعات فوق‌گردآوری و تنظیم کرده‌اند.

امیدواریم کوشش ما سبب ملحق‌شدن پژوهشگران ما به مجامع علمی بین‌المللی و آگاهی بیشتر سیاست‌گذاران از ضرورت انجام پیمایش‌های ملی مستمر و منظم برای آگاهی از تغییرات کیفیت زندگی مردم و کاربرد آن در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها شود.

انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی

تهیه و تنظیم: الهه کشیری*

انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی^۱ (ISQOLS) انجمنی بین‌المللی است که هدف آن بهبود و ترویج تحقیقات در حوزه مطالعات کیفیت زندگی است. این انجمن سازمانی علمی است که به‌منزله نهادی غیرانتفاعی فعالیت می‌کند. اهداف این انجمن بهبود و ترویج تحقیقات، بحث‌ها و گفت‌وگوها، پیشبرد مبانی نظری پژوهش‌ها، تدریس در حوزه مطالعات کیفیت زندگی و برقراری ارتباط میان پژوهشگران از جمله پژوهشگران دانشگاهی، بخش عمومی و خصوصی، دانشمندان و معلمان در رشته‌های متعدد علمی و حرفه‌ای است.

اهداف

اهداف کلی انجمن عبارت‌اند از:

- فراهم کردن سازمانی که از طریق آن همه پژوهشگران دانشگاهی و حرفه‌ای علاقه‌مند به مطالعات کیفیت زندگی بتوانند تلاش‌هایشان را برای پیشبرد مطالعات کیفیت زندگی در رشته‌های متعدد هماهنگ کنند
- پذیرش رهبری در محافل علمی (یا تدوین دستورالعمل‌ها) برای یک هدف و ارزیابی علمی تأثیر برنامه‌ها، خدمات، سازمان‌ها و یا مؤسسات بر کیفیت زندگی جامعه و

گروه‌های انتخاب‌شده (مثلاً بخش‌های جمعیتی، جوامع، کشورها)

- تشویق برای انجام تحقیقات میان‌رشته‌ای در مطالعات کیفیت زندگی در رشته‌های متعدد علمی و حرفه‌ای
- برقراری ارتباط نزدیک بین رشته‌های علمی و حرفه‌ای مانند بازاریابی، مدیریت، اقتصاد، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، ارتباطات، علوم سیاسی، فلسفه، مسکن، آموزش و پرورش، اداره عمومی، مراقبت‌های بهداشتی، علوم محیطی و سایر رشته‌های مرتبط که در آن تحقیقات کیفیت زندگی دنبال می‌شود

- تشویق برای همکاری نزدیک‌تر بین پژوهشگرانی که در حوزه مطالعات کیفیت زندگی با هدف توسعه اقدامات، روش‌ها، استراتژی‌ها و سیاست‌های مداخله بهتر کار می‌کنند
- برقراری ارتباط نزدیک با بسیاری از سازمان‌های مرتبط با مطالعات کیفیت زندگی
- ایفای نقش به‌منزله یک عامل تغییر اجتماعی که منجر به اتخاذ سیاست‌هایی برای تقویت کیفیت زندگی در بخش‌های متفاوت جامعه می‌شود.

اعضا

اطلاعات و تکنیک‌های تحقیق به‌وجود آمده است. شادی، به‌زیستی و کیفیت زندگی مفاهیمی جاافتاده در دنیای دانشگاهی‌اند و دولت‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی اهمیت آنها را می‌شناسند. تاکنون این انجمن ۱۵ کنفرانس برگزار کرده است. کنفرانس سال ۲۰۱۶ در سئول، پایتخت کره جنوبی،^۲ و با موضوع «برقراری ارتباط میان تجربه‌های کیفیت زندگی از شرق تا غرب»^۳ بوده است. کنفرانس سال ۲۰۱۷ نیز در اینسبروک، اتریش،^۴ درباره موضوع «کیفیت زندگی، به‌سوی جامعه‌ای بهتر»^۵ برگزار شده است. شانزدهمین کنفرانس سالانه انجمن ۱۴ تا ۱۶ ژوئن ۲۰۱۸ در هنگ‌کنگ، چین،^۶ و با موضوع «ارتقای کیفیت زندگی در جهان در حال تغییر»^۷ برگزار خواهد شد. محل برگزاری دو کنفرانس سالانه آتی نیز تعیین شده است، شهرهای گرانادا در اسپانیا^۸ و رتردام در هلند^۹ به ترتیب میزبان کنفرانس‌ها در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ خواهند بود.

عضویت در انجمن برای همه افرادی که به مطالعات کیفیت زندگی و پیشبرد، انتشار و استفاده از تحقیقات (دانش) کیفیت زندگی در راه‌های اجتماعی معقول علاقه‌مندند امکان‌پذیر است.

انجمن شامل پنج دسته از اعضا از جمله اعضای عادی (هر شخصی که به بهبود و پیشبرد اهداف انجمن علاقه‌مند باشد)، دانشجویان (هر فردی که در حال حاضر در برنامه تحصیلات تکمیلی در کالج یا دانشگاه ثبت‌نام کرده باشد)، اعضای بازنشسته، اعضای هیئت مدیره (هر عضو معمولی، دانشجو یا بازنشسته) و اعضای نهادی (هر سازمان دولتی یا بخش خصوصی) است که با ثبت فرم و پرداخت حق عضویت امکان‌پذیر است.

کنفرانس‌ها

کنفرانس‌های انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی فضایی برای پژوهشگران فراهم می‌کند تا یافته‌های

شانزدهمین کنفرانس سالانه ISQOLS: ارتقای کیفیت زندگی در جهان در حال تغییر

شانزدهمین کنفرانس سالانه، با همکاری ISQOLS و گروه علوم اجتماعی کاربردی دانشگاه پلی‌تکنیک هنگ‌کنگ، از ۱۴ تا ۱۶ ژوئن ۲۰۱۸ (پنجشنبه تا شنبه) در هنگ‌کنگ چین برگزار خواهد شد. موضوع کنفرانس «ارتقای کیفیت زندگی در جهان در حال تغییر» با چالش‌های نوظهور

تحقیقاتی خود را درباره کیفیت زندگی، به‌زیستی و شادی ارائه دهند و همچنین درباره ارتباط آنها با سیاست‌گذاری بحث کنند. پژوهشگران از تمام نقاط جهان، از بسیاری از رشته‌ها، با رویکردها و دیدگاه‌های روش‌شناسی و نظری متفاوت، یک هدف مشترک دارند: تولید دانش مبتنی بر تحقیق برای کمک به به‌زیستی در جوامع.

اولین کنفرانس انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی حدود ۲۰ سال پیش در کانادا^۱ برگزار شد. در دو دهه گذشته، پیشرفت قابل‌توجهی در میزان در دسترس بودن

- 2-Seoul, South Korea
- 3-Bridging quality of life experiences from east to west
- 4-Innsbruck, Austria
- 5-Quality of Life, Towards a Better Society
- 6-Hong Kong, China
- 7-Promotion of Quality of Life in the Changing World
- 8-Granada, Spain
- 9-Rotterdam, Netherlands

1-Canada

جهانی مانند مسائل بهداشت روان، جمعیت سالخورده، گرمایش جهانی، آلودگی و نابرابری است.

انتشارات ۱. خبرنامه

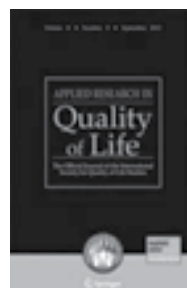

SINET^۱، خبرنامه رسمی انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی، یک فصلنامه از گزارش‌های اجتماعی و تحقیقات درباره شاخص‌های اجتماعی، گرایش‌های اجتماعی و کیفیت زندگی است.

۲. نشریه‌ها

نشریه‌های مرتبط با انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی عبارت‌اند از:

- تحقیقات کاربردی در کیفیت زندگی^۲ (ARQOL)

تحقیقات کاربردی در کیفیت زندگی مجله رسمی انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی است. هدف این مجله انتشار مقالات مفهومی، روش‌شناختی و تجربی درباره مطالعات کیفیت زندگی در زمینه‌های کاربردی علوم طبیعی و اجتماعی است.

- نشریه مطالعات شادی^۳ (JOHS)

JOHS مجله‌ای علمی است که به سلامت ذهنی اختصاص دارد و شامل ارزشیابی شناختی از زندگی (مانند رضایت از زندگی) و لذت‌بردن از زندگی (مثلاً شادی) است.

- پژوهش شاخص‌های اجتماعی^۴ (SIR)

تمرکز SIR عمدتاً بر مفهوم‌سازی و موضوعات مختص به سنجش کیفیت زندگی در حوزه‌های گوناگون زندگی، زمینه، گروه‌ها و جوامع است. این مجله بسیار معتبر است

- 1- Social Indicators Network News
- 2- Applied Research in Quality of Life
- 3- Journal of Happiness Studies
- 4- Social Indicator Research

و به‌عنوان مجله برتر در تحقیقات کیفیت زندگی شناخته شده است.

۳. مجموعه کتاب‌های انجمن

بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی - اشپرینگر^۵

- مجموعه کتاب‌های راهنمای بین‌المللی

این کتاب‌ها پیشینه نظری بسیاری از زیررشته‌ها و زمینه‌های مطالعه را در حوزه تحقیقات کیفیت زندگی ارائه می‌دهند:

- کتاب راهنمای جهانی کیفیت زندگی^۶ (Glatzer,

Camfield, Moller, Rojas, 2015)

این کتاب راهنما گزارش جامع تاریخی از حوزه کیفیت زندگی ارائه می‌دهد. این کتاب بینش‌های نظری و یافته‌های تجربی را گرد هم می‌آورد و موارد اصلی تحقیقات کیفیت زندگی و بزیستی جهانی را ارائه می‌دهد.

- کتاب راهنمای تحقیقات شادی در آمریکای لاتین^۷

(Rojas, 2016)

این کتاب تحقیقات اصیل و بدیع شادی را درباره یک منطقه، که میزان بالای شادمانی را نشان می‌دهد، ارائه می‌کند. حتی زمانی که کشورهای آمریکای لاتین نمی‌توانند در جایگاه

کشورهایی با درآمد بالا رده‌بندی شوند، جمعیتشان به‌طور متوسط میزان بالایی از شادی را تجربه می‌کنند.

- 5-Springer
- 6-Global Handbook of Quality of Life
- 7-Handbook of Happiness-Research in Latin America

- وضعیت پیشرفت جوامع اسلامی^۱ (Tilouine and Estes, 2016)

این کتاب پیشینه تاریخی دنیای اسلام و یافته‌های فکری اولیه‌اش را بررسی می‌کند. در این کتاب پیشرفت اجتماعی این مناطق در مقایسه با سایر نقاط جهان بررسی شده است.

- مجموعه کتاب‌های پژوهش شاخص‌های اجتماعی

هدف این مجموعه فراهم کردن فضایی برای رساله‌های منفرد و مجموعه مقالات درباره تحقیقات شاخص‌های اجتماعی است که در زمینه‌های متنوعی از جمله بهداشت، جرم و جنایت، مسکن، آموزش و پرورش، زندگی خانواده، فعالیت‌های اوقات فراغت، حمل‌ونقل، تحرک، اقتصاد، کار، مذهب و مسائل زیست‌محیطی تدوین می‌شوند. در ادامه دو نمونه از این کتاب‌ها معرفی می‌شود:

- شاخص‌های کیفیت زندگی در آمریکای لاتین^۲ (Tonon, 2016)

در این جلد استفاده از شاخص‌های کمی، کیفی و ترکیبی برای سنجش کیفیت زندگی در کشورهای آمریکای لاتین بررسی

و در سه بخش سازماندهی شده است: ارائه روش ساخت شاخص‌های جدید، بحث درباره کیفیت زندگی شهری از منظر جغرافیایی و بررسی کیفیت زندگی جمعیت‌های متعدد.

- رنج جهان و کیفیت زندگی^۳ (Anderson, 2015)

این اولین کتابی است که با موضوع رنج‌های جهان مطرح شده است. در این کتاب ایده‌ها، دیدگاه‌ها و یافته‌های پژوهشگران

از سراسر جهان، که پیشگام فهم مبتنی بر پژوهش درباره رنج بشر بوده‌اند، گرد هم آمده است. در برخی فصل‌ها از پارادایم «کیفیت زندگی» برای کشف راه‌های ارتقای دانش درباره رنج استفاده شده است.

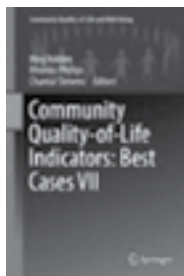
- مجموعه کتاب‌های کیفیت زندگی و به‌زیستی اجتماعات^۴

مجموعه کتاب کیفیت زندگی و به‌زیستی اجتماعات مجموعه‌ای از مجلدات مربوط به پژوهش در سطح اجتماع [محلی] است که برای برنامه‌ریزان اجتماعات و پژوهشگران کیفیت زندگی، که در زمینه پژوهش و کاربرد نوآورانه به‌زیستی اجتماعی و منطقه‌ای فعالیت دارند، ارائه می‌شود. در کنار بهترین تجربه‌های عملی شاخص‌های کیفیت زندگی اجتماع محلی، این مجموعه گستره‌ای از موضوعات متعدد پژوهشی و عملی را درباره ابعاد به‌زیستی عمومی و کیفیت زندگی اجتماعات محلی و همچنین سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، تحقیق و عملیاتی کردن آن دربر می‌گیرد.

- ابعاد جدید در به‌زیستی جوامع^۵ (Kraeger, Patsy, Cloutier, Scott, Talmage, Craig (Eds.), 2017)

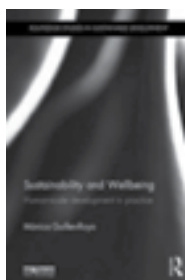

شاخص‌های کیفیت زندگی اجتماعات محلی-نمونه‌های عالی^۶ (Holden, Meg, Phillips, Rhonda, Stevens, Chantal (Eds.), 2017)

4- Community Quality-of-Life and Well-Being Book Series
5- New Dimensions in Community Well-Being
6- Community Quality-of-Life Indicators: Best Cases VII

1- The State of Progress of Islamic Societies
2- Indicators of Quality of Life in Latin America
3- World Suffering and Quality of Life

- پایداری و به‌زیستی: توسعه در مقیاس انسانی در عمل^۵ (Mònica Guillen-Royo, 2015)
در این کتاب راه‌های عملی برای حرکت به سوی پایداری محیطی و کیفیت زندگی به‌دنبال پیشنهاد

توسعه در مقیاس انسانی، که اقتصاددان شیلیایی، مانفرد مکس نیف،^۶ مطرح کرد، بررسی می‌شود.

منبع:

- ISQOLS: International Society for Quality of Life Studies. Retrieved January 20th, 2018. Available at: www.isqols.org.

- کیفیت زندگی در اجتماعات کشورهای آمریکای لاتین^۱ (Tonon and Graciela (Ed.), 2017)

۴. انتشارات اعضای انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی

- دایره‌المعارف پژوهش کیفیت زندگی و به‌زیستی^۲ (Michalos, 2014)

هدف این دایره‌المعارف ارائه مرجعی جامع در زمینه تحقیقات علمی درباره کیفیت زندگی، شامل تحقیقات مربوط به کیفیت زندگی

مرتبط با سلامت و همچنین تحقیقات مبتنی بر نتایج گزارش شده از سوی بیمار^۳ است.

- کتاب راهنمای پژوهش شاخص‌های اجتماعی و کیفیت زندگی^۴ (Ken Land, Alex Michalos, Joseph Sirgy, 2012)

ارائه خلاصه‌ای از مطالعات کیفیت زندگی در سال‌های اولیه قرن

بیست‌ویکم هدفی است که در این کتاب دنبال می‌شود و همچنان که این حوزه تکامل می‌یابد به‌روزرسانی می‌شود و بهبود می‌یابد.

- 1- Quality of Life in Communities of Latin Countries
- 2- Encyclopedia of Quality of Life Research and Well-Being Research
- 3- Patient-reported outcomes research
- 4- Handbook of Social Indicators and Quality of Life Research

5- Sustainability and Wellbeing: Human Scale development in Practice
6- Manfred Max-Neef